

**MOTIVATSION ASARLARNI INGLIZ TILIDAN O‘ZBEK TILIGA
TARJIMA QILISHDA MUALLIF USLUBINI SAQLASH (AUSTIN
KLEONNING “STEAL LIKE AN ARTIST” ASARI MISOLIDA)**

Xolnazarova Malika O‘ral qizi

Termiz davlat universiteti

Xorijiy filologiya fakulteti talabasi

xolnazarovamalika37@gmail.com

Ramazonov Shohruh Nusratillo o‘g‘li

Termiz davlat universiteti

Ingliz tili va adabiyoti kafedrası o‘qituvchisi

rshakhrookh@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola motivatsion janrdagi asarlarni ingliz tilidan o‘zbek tiliga tarjima qilish jarayonida muallif uslubini saqlash muammosini tahlil qiladi. Tadqiqot obyekti sifatida Austin Kleonning “Steal Like an Artist: 10 Things Nobody Told You About Being Creative” (2012) asari tanlandi. Asar o‘zining ixcham va zarbli sintaksisi, buyruq-intonatsiyali gaplari, ikkinchi shaxsga bevosita murojaat, so‘zlashuv toni, kinoya va metaforalar, shuningdek vizual komponentlar (qo‘l yozuvi, sahifa maketi, “blackout” uslubidagi bo‘laklar) bilan ajralib turadi. Metod sifatida case-study yondashuvi qo‘llanib, matndan uslubiy markerlar tanlab olindi va ularni o‘zbekchada qayta yaratish strategiyalari (ixchamlashtirish, sintaktik segmentatsiya, registrni barqaror tutish, selektiv domestikatsiya/foreignizatsiya, vizual-semantik moslashtirish) tavsiflandi. Tahlil natijalari muallif “ovozi”ni saqlash uchun faqat leksik ekvivalentlik emas, balki ohang, ritm va dizayn mantiqini ham bir butun kommunikativ birlik sifatida ko‘rish zarurligini ko‘rsatdi.

Kalit so‘zlar: muallif uslubi, motivatsion diskurs, tarjima strategiyalari, dinamik ekvivalentlik, domestikatsiya, foreignizatsiya, vizual matn, intertekstuallik, uslubiy marker, Austin Kleon.

ABSTRACT

This article explores how an author’s style can be preserved when translating motivational works from English into Uzbek, using Austin Kleon’s “Steal Like an Artist: 10 Things Nobody Told You About Being Creative” (2012) as a case study. The book is stylistically distinctive due to short imperative sentences, direct second-person address, conversational tone, humor and metaphors, as well as strong visual elements such as handwritten headings, page layout rhythm and blackout-style fragments. A qualitative case-study method is applied: stylistically marked segments are selected and grouped into key markers (imperatives, address forms, minimalism, figurative language, intertextual references, and visual-verbal interaction). For each marker, translation solutions are proposed, including concision-preserving reformulation, syntactic segmentation for pacing, consistent register management, selective domestication/foreignization, and visual-semantic adaptation. The findings suggest that in motivational discourse, style is not decorative but functional: it drives persuasion and reader engagement. Therefore, successful translation requires treating message, tone, rhythm and visual composition as an integrated communicative unit.

Keywords: authorial style, motivational discourse, translation strategies, dynamic equivalence, domestication, foreignization, visual text, intertextuality, stylistic markers, Austin Kleon.

KIRISH

Motivatsion (“self-help”) asarlar tarjimasida asosiy vazifa faqat mazmunni ko‘chirish emas, balki o‘quvchini ishontirish va harakatga undashdir. Shu sababli tarjimada muallif “ovozi” (ohang, ritm, samimiy registr, qisqa va zarbli gaplar, buyruq-intonatsiya) saqlanmasa, matnning pragmatik ta’siri pasayadi. Austin Kleonning “Steal Like an Artist” asari bu masalani yanada murakkablashtiradi, chunki unda matnning

vizual shakli (qo‘l yozuvi, maket, bo‘lim sarlavhalarining dizayni) ham uslubning tarkibiy qismiga aylanadi [1]. Mazkur maqolaning maqsadi — asardagi uslubiy markerlarni aniqlash va ularni o‘zbek tilida qayta yaratishning amaliy strategiyalarini taklif etish.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Tarjima nazariyasida ta’sirga yo‘naltirilgan matnlar uchun dinamik ekvivalentlik va tabiiylik tamoyillari muhim hisoblanadi: tarjima qabul qiluvchi auditoriya uchun “eng yaqin tabiiy ekvivalent” bo‘lishi kerak [2]. Boshqa tomondan, domestikatsiya va foreignizatsiya masalasi (madaniy begonalikni saqlash yoki moslashtirish) muallif uslubini yo‘qotmaslik nuqtayi nazaridan ahamiyatli [3]. Ushbu tadqiqot sifat (qualitative) tahlilga tayangan case-study yondashuviga asoslanadi. Asardan uslubiy jihatdan yuklangan bo‘laklar ajratilib, quyidagi mezonga ko‘ra kodlandi: (1) imperativlar; (2) ikkinchi shaxsga murojaat; (3) minimalizm va ritm; (4) hazil/metafora; (5) intertekstuallik; (6) vizual-verbal birliklar. Har bir guruh uchun o‘zbekcha tarjima transformatsiyalari (ixchamlashtirish, segmentatsiya, registrni barqaror tutish, selektiv izoh, vizual moslashtirish) ishlab chiqildi.

NATIJALAR

Tahlil natijasida Kleon uslubini o‘zbek tilida saqlash uchun eng muhim omil — “mazmun + ohang + ritm + vizual kompozitsiya” birligini hisobga olish ekani aniqlandi. Ayniqsa buyruq-intonatsiyali qisqa gaplar tarjimada cho‘zilib ketganda motivatsion energiya pasayadi; shu sababli sintaktik ixchamlilik va segmentatsiya usuli samarali bo‘ldi. “You” murojaatini o‘zbekchada “siz” yoki “sen” orqali berishda registr izchilligi muhim: bir xil tanlov butun matnda barqaror bo‘lishi kerak. Intertekstuallik holatlarida esa o‘quvchi tushunishi uchun selektiv izoh yoki madaniy mos analoglardan foydalanish tavsiya etildi.

1-jadval. Uslubiy markerlar va tavsiya etiladigan tarjima yechimlari

Marker	Inglizcha ko‘rinish	Xavf (yo‘qoladigan jihat)	O‘zbekcha tavsiya
Imperativ	Do / Don’t...	Energiya susayadi	Fe’lni boshga chiqarish: “Qil.../Qilma...”, zarbli nuqta
2-shaxs	You...	Murojaat sovuqlashadi	“Siz” yoki “sen” tanlovi; registrni izchil tutish
Minimalizm	3–6 so‘zli gap	Gap cho‘zilib ketadi	Ixchamlashtirish ; ortiqcha izohni keyin berish
Hazil/metafora	oddiy kinoya	Jiddiy tusga kiradi	So‘zlashuvga yaqin ekvivalent; kinoyani saqlash
Intertekstuallik	iqtibos/ishor a	Tanilmaslig i	Selektiv izoh (footnote) yoki mos analog
Vizual birlik	qo‘l yozuvi/maket	Dizayn buziladi	Format/dizayn yechimlari: blok, kursiv, ajratish

MUHOKAMA

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, motivatsion matnda uslub “bezak” emas, balki persuaziv mexanizmdir. Dinamik ekvivalentlik yondashuvi doirasida o‘quvchi reaksiyasini saqlash — tarjimaning asosiy mezoniga aylanadi [2]. Biroq haddan tashqari moslashtirish muallifning madaniy tovushini tekislab yuborishi mumkin; shu

bois domestikatsiya va foreignizatsiya selektiv uyg'unlashtirilishi maqsadga muvofiq [3]. Kleon asarida vizual elementlar ko'p bo'lgani uchun tarjimon dizayn va format masalasini ham e'tibordan chetda qoldirmasligi zarur: sarlavhalar, bloklar va ajratmalar o'quvchining qabuliga bevosita ta'sir qiladi [1]. Shuningdek, "siz/sen" tanlovi o'zbekchada darhol uslubiy registrni belgilab beradi; shu sababli tarjima konsepsiyasi boshida auditoriya va kommunikativ ohang aniq tanlanishi kerak.

XULOSA

"Steal Like an Artist" misolida motivatsion asar tarjimasida muallif uslubini saqlash uchun quyidagilar muhim: (1) imperativlar, 2-shaxsga murojaat, minimalizm, hazil/metafora, intertekstuallik va vizual birliklar tizim sifatida ishlaydi; (2) mazmun bilan birga ohang va ritmni ham qayta yaratish talab etiladi; (3) domestikatsiya/foreignizatsiya muvozanati selektiv tarzda qo'llansa, o'qish qulayligi ham, muallifning madaniy "ovozi" ham saqlanadi; (4) vizual komponent kuchli bo'lgan matnlarda format va maket yechimlari tarjimaning ajralmas qismidir. Shunday qilib, tarjima birligi sifatida "mazmun + ohang + ritm + vizual kompozitsiya" integrativ modelini qo'llash motivatsion ta'sirni saqlashda samarali deb topildi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Kleon, A. (2012). *Steal Like an Artist: 10 Things Nobody Told You About Being Creative*. New York, NY: Workman Publishing.
2. Nida, E. A. (1964). *Toward a Science of Translating: With Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*. Leiden: E. J. Brill.
3. Venuti, L. (1995). *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. London: Routledge.
4. Munday, J. (2016). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications* (4th ed.). London: Routledge.
5. Baker, M. (2018). *In Other Words: A Coursebook on Translation* (3rd ed.). London: Routledge.